

Kataszteri térképek a szlovák állami levéltárakban és speciális intézményekben

Novák Veronika

Pozsonyi Állami Levéltár

2010. június 17.-18.

Bevezetés:

- az első kataszteri térképeket a mai Szlovákia területéről csak az 1848/49-es szabadságharc után kezdték el készíteni
- 1856-ban szabályozták a kataszteri térképek készítését
- 1886-ig Magyarországon a kataszteri térkép csak adózási célokat szolgált, azonban az 1886/XXIX- a telekkönyvi betétek szerkesztéséről szóló törvénycikk alapján a kataszteri térkép másolata lett a telekkönyvi térkép. A kataszteri térkép így már nem csak az adó kivetéshez szolgált, hanem birtokjogi funkciója is lett
- az 1777/1927 törvény és a 64/1930 kormányrendelet helyettesítette a régi törvényeket. A földkataszter az 1930-as definíció alapján geometriai ábrázolás, leírás, valamint összeírás a köztársaságban található minden földterületről. Hivatott, hogy alapja legyen az adó kivetésen kívül a földtulajdon alapján kivetett közilletékek behajtásához, valamint a közjogi hivatalos könyvek, térképek alapját képezi és a földbirtoklási hitelek céljaira is szolgál.

Kataszteri dokumentumok az állami levéltárakban

Fondok:

- kerületi bíróságok
- járási bíróságok
- jegyzőségek és közjegyzőségek
- családi, uradalmi levéltárak

Kat. térképek elhelyezése és fizikai állapota:

- gyakran elválasztva a fond többi dokumentumaitól
- gyakran rossz és nem megfelelő körülmények közt tárolva
- több térkép kisebb vagy nagyobb restaurálást igényel

Kataszteri térképek mennyisége:

- pontosan nem ismerjük
- a 2009-es év végén készült felmérés alapján: körülbelül 19 600,
1900-ig: 12 100 darab
1901-től: 7 500 darab

Kutatási lehetőségek és segédletek:

- szabadon kutathatóak
- az adott fond levéltári segédlete
- némely levéltárban külön segédlet van kidolgozva az eredeti fondból kiemelt térképekhez

Allami levéltárak

Nyitrai Állami levéltár

- Fióklevéltárak
1. Nyitra
 2. Bajmóc
 3. Komárom
 4. Léva
 5. Érsekújvár
 6. Tapolcsán

Bicssei Al. Levéltár

- Fióklevéltárak:
1. Csaca
 2. Alsókubin
 3. Liptószentmiklós
 4. Túrócszentmárton
 5. Vágbeszterce
 6. Zsolna

Lőcsei All. Levéltár

- Fióklevéltárak:
1. Lőcse
 2. Poprád
 3. Szepesigló
 4. Luvlóváralfa

Eperjesi All. levéltár

- Fióklevéltárak:
1. Eperjes
 2. Bártfa
 3. Homonna
 4. Szvidnik
 5. Varannó

Pozsonyi Állami Levéltár

Pozsony Főváros Levéltára

- Fióklevéltárak:
1. Modor
 2. Szakolca
 3. Vágsellye
 4. Trencsén
 5. Nagyszombat

Beszterceb. Állami Levéltár

- Fióklevéltárak:
1. Besztercebánya
 2. Selmecebánya
 3. Körmöcbánya
 4. Losonc
 5. Rimaszombat
 6. Nagykürtös
 7. Zólyom

Kassai Áll. Levéltár

- Fióklevéltárak
1. Kassa
 2. Nagymihály
 3. Rozsnyó
 4. Tóketerebes

Állami levéltárak

Szlovák Nemzeti Levéltár:

- családi, uradalmi levéltárakban található kataszteri térképeket
- kataszteri térképek mennyisége a levéltárban eddig nem volt felmérve

Központi Állami Bányászati Levéltár:

	1900-ig	1901-től	Együtt
Központi Állami Bányászati Levéltár – Selmecebánya (Štátny ústredný banský archív)	510	295	805

Pozsonyi Állami Levéltár és fióklevéltárai

	1900-ig	1901-től	Együtt
Pozsonyi Állami Levéltár (Štátny archív v Bratislave)	662	59	721
Modori fióklevéltár (pobočka Modra)	7	27	34
Szokolcai fióklevéltár (pobočka Skalica)	20	0	20
Vágsellyei fióklevéltár (pobočka Šaľa)	5	0	5
Trencsényi fióklevéltár (pobočka Trenčín)	255	26	281

Nyitrai Állami Levéltár és fióklevéltárai:

	1900-ig	1901-től	Együtt
Nyitrai Állami Levéltár (Štátny archív v Nitre)	2470	1292	3762
Bajmóci fióklevéltár (pobočka Bojnice)	0	60	60
Komáromi fióklevéltár (pobočka Komárno)	ismeretlen	ismeretlen	
Lévai fióklevéltár (pobočka Levice)	10	2	12
Nyitrai fióklevéltár (pobočka Nitra)	0	0	0
Érsekújvári fióklevéltár (pobočka Nové Zámky)	0	0	0
Tapolcsáni fióklevéltár (pobočka Topoľčany)	169	848	1017

Bicsei Állami Levéltár és fióklevéltárai:

	1901-ig	1901-től	Együtt
Bicsei Állami Levéltár (Štátny archív v Bytči)	2765	858	3623
Csacai fióklevéltár (pobočka Čadca)	0	0	0
Alsókubini fióklevéltár (pobočka Dolný Kubín)	6	617	623
Liptószentmiklósi fióklevéltár (pobočka Liptovský Mikuláš)	0	0	0
Túrócszentmártoni fióklevéltár (pobočka Martin)	0	0	0
Vágbesztercei fióklevéltár (pobočka Považská Bystrica)	74	15	89
Zsolnai fióklevéltár (pobočka Žilina)	0	0	0

Besztercebányai Állami Levéltár és fióklevéltárai:

	1901-ig	1901-től	Együtt
Besztercebányai Állami Levéltár (Štátny archív v Banskej Bystrici)	3228	110	3338
Besztercebányai fióklevéltár (pobočka Banská Bystrica)	0	0	0
Selmecbányai fióklevéltár (pobočka Banská Štiavnica)	72 ?	21	93 ?
Körmöcbányai fióklevéltár (pobočka Kremnica)	0	0	0
Losonci fióklevéltár (pobočka Lučenec)	0	0	0
Rimaszombati fióklevéltár (Rimavská Sobota)	26	1	27
Nagykürtösi fióklevéltár (pobočka Veľký Krtíš)	0	0	0
Zólyomi fióklevéltár (pobočka Zvolen)	154	126	280

Lőcsei Állami Levéltár és fióklevéltárai:

	1901-ig	1901-től	Együtt
Lőcsei Állami Levéltár (Štátny archív v Levoči)	550	0	550
Lőcsei fióklevéltár (pobočka Levoča)	0	0	0
Poprádi fióklevéltár (pobočka Poprad)	47	23	70
Szepesiglói fióklevéltár (pobočka Spišská Nová Ves)	13	6	19
Ólublói fióklevéltár (pobočka Stará Ľubovňa)	25	9	34

Eperjesi Állami Levéltár és fióklevéltárai:

	1901-ig	1901-től	Együtt
Eperjesi Állami Levéltár (Štátny archív v Prešove)	720	2400	3120
Bártfai fióklevéltár (pobočka Bardejov)	24	14	38
Homonnai fióklevéltár (pobočka Humenné)	1	367	368
Eperjesi fióklevéltár (pobočka Prešov)	0	0	0
Szvidniki fióklevéltár (pobočka Svidník)	0	0	0
Varannó fióklevéltára (pobočka Vranov nad Topľou)	0	0	0

Kassai Állami Levéltár és fióklevéltárai:

	1901-ig	1901-től	Együtt
Kassai Állami Levéltár (Štátny archív v Košiciach)	321	17	338
Kassai fióklevéltár (pobočka Košice)	0	0	0
Nagymihályi fióklevéltár (pobočka Michalovce)	0	0	0
Rozsnyói fióklevéltár (pobočka Rožňava)	3	1	4
Töketerebesi fióklevéltár (pobočka Trebišov)	1	157	158

Kataszteri térképek speciális levéltárakban és más intézményekben:

Központi Geodéziai és Kartográfiai Levéltár, Pozsonyban:

- 1990-ben alapított levéltár
- kataszteri dokumentumok Szlovákia egész területéről
- cca. 350 000 különböző típusú térkép
- kataszteri térképek 1851-1960 évekből, leggyakrabban 1:2880 méretarányban
- 83 580 kataszteri térkép: 47873 eredeti térkép
13672 másolat
22035 lenyomat
- modern raktárok
- szabadon kutathatóak, megrendelésre digitális másolatot készítenek

Speciális levéltárak és intézmények

Az Emlékhivatal Levéltára

- történelmi térképek gyűjteményében (1745-1945) – ebben találhatóak kataszteri térképek fekete-fehér és színes másolatai is.

Egyéb levéltárak és intézmények

- Szlovák Nemzeti Múzeum Levéltára
- Körmöcbányai Pénzverde Levéltára
- kataszteri hivatalok

Szakirodalom:

Tanulmánykötetek:

Historické mapy (1976, 1983, 1997, 2001, 2005, 2009)

Monográfiák:

pl: Peter Kúdeľa: Kataster nehnuteľností. Bratislava, 1991.

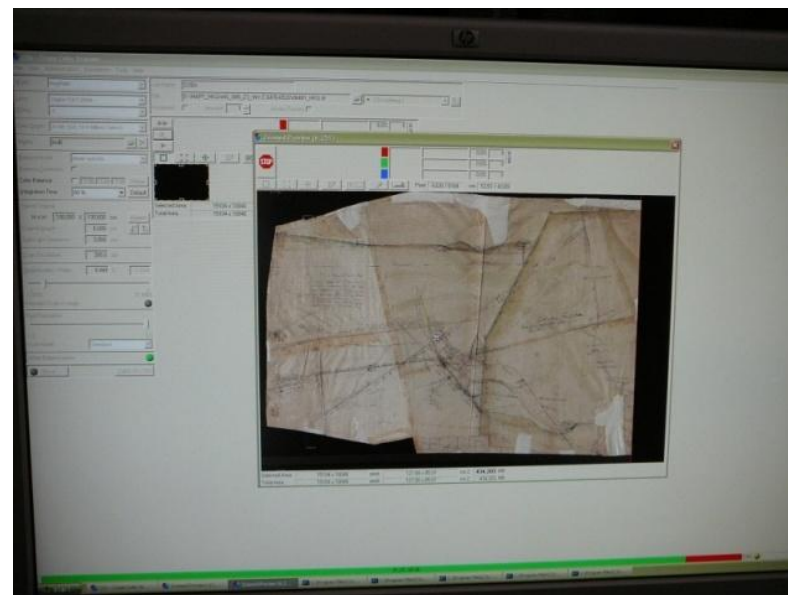
Marek, J. – Nejedlý, A.: Kataster – historický prehľad. Bratislava, 2002.

Kataszteri térképek digitalizálása az állami levéltárakban

Jelenlegi helyzet:

- a levéltári dokumentumok szisztematikus digitalizálása az állami levéltárakban még csak a kezdetekben van
- eddig csak néhány, egymástól független kisebb projekt valósult meg
- a levéltároknak nincs megfelelő technikai felszerelésük és informatikai végzettségű szakemberük
- kivételt képez egyedül a Központi Állami Bányászati Levéltár, Selmecebányán, mely rendelkezik nagyformátumú szkenerrel. Ebben a levéltárban a bányaterveket és térképeket digitalizálják elsősorban (eddig cca. 3000 térképet és tervet digitalizáltak).

A Selmecebányai Központi Bányászati Levéltár

Előkészületben lévő tervek:

- a Pozsonyi Állami Levéltárban őrzött térképek egy részének a digitalizálása
- a térképek digitalizálása a Túrócszentmártoni Szlovák Nemzeti Könyvtár segítségével fog létre jönni - Európai unió által támogatott projekt (Europeana)
- a Pozsonyi Kerületi Bíróság fondjához tartozó térképek kerülnek sorra elsőként
- ide tartoznak a levéltárban őrzött kataszteri térképek is.
- a digitalizálás néhány héten belül kezdődik meg, jelenleg a térképek revíziója - leltározása folyik a levéltárban, illetve a térképek előkészítése az átszállításra - a Túrócszentmártoni Szlovák Nemzeti Könyvtárba
- a digitalizálást 2010 végéig tervezik befejezni, 300 dpi, tiff, illetve jpg
- közzététel - Europaena honlapján, „nézet“ formában
- a levéltár kutatótermében jpg. formátumban hozzáférhető lesz a kutatók számára

Térképek digitalizálása a Pozsonyi Központi Geográfiai és Kartográfiai Levéltárban

- külön digitalizációs osztály a Geodéziai és Kartográfiai Intézeten belül
- három nagyformátumú szkennert:
 - két darab Flatbed Kartoscan 3 - feketefehér digitális másolatok, 300 dpi, cit formátum
 - egy darab nagyformátumú szkennert – színes digitális másolatok, 400-600 dpi, tiff, jpg formátum
- térképek 30% digitalizáltak
- kataszteri térképek közül cca. 35 000 térkép digitalizáltak
- interneten nem hozzáférhetőek